Univerza v Ljubljani Fakulteta za matematiko in fiziko

Gibanja togih teles

Matic Oskar Hajšen in Eva Zmazek

Kazalo

2.3 Gibanje točk v času 5 2.4 Opis rotacij s kvaternioni 6 2.5 Bezierjeve krivulje 8 3 Implementacija 9 3.1 Kvaternioni 9 3.2 Bezierjeve krivulje 13 3.3 Kocka 17 3.4 Razvrsti 20 Listings 2 1 quat_vec 9 2 quatmultiply 9 3 conj_quat 10 4 quat_exp 10 5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 13 10 kocka_vek 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiran_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21	1	$\mathbf{U}\mathbf{vo}$	rod					
2.3 Gibanje točk v času 5 2.4 Opis rotacij s kvaternioni 6 2.5 Bezierjeve krivulje 8 3 Implementacija 9 3.1 Kvaternioni 9 3.2 Bezierjeve krivulje 13 3.3 Kocka 17 3.4 Razvrsti 20 Listings 1 quat_vec 9 2 quatmultiply 9 3 conj_quat 10 4 quat_exp 10 5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 13 10 sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiran_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_t	2	2.1	1 Homogene in kartezične koordinate					
2.4 Opis rotacij s kvaternioni 6 2.5 Bezierjeve krivulje 8 3 Implementacija 9 3.1 Kvaternioni 9 3.2 Bezierjeve krivulje 13 3.3 Kocka 17 3.4 Razvrsti 20 Listings 1 quat_vec 9 2 quatmultiply 9 3 conj_quat 10 4 quat_exp 10 5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 13 10 sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnic			ordinatami točk v gibajočem se koordinatnem sistemu	4				
2.5 Bezierjeve krivulje 8 3 Implementacija 9 3.1 Kvaternioni 9 3.2 Bezierjeve krivulje 13 3.3 Kocka 17 3.4 Razvrsti 20 Listings 1 quat_vec 9 2 quatmultiply 9 3 conj_quat 10 4 quat_exp 10 5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 13 10 kocka 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20		2.3	Gibanje točk v času	5				
3 Implementacija 9 3.1 Kvaternioni 9 3.2 Bezierjeve krivulje 13 3.3 Kocka 17 3.4 Razvrsti 20 Listings 1 quat_vec 9 2 quatmultiply 9 3 conj_quat 10 4 quat_exp 10 5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20		2.4	<u>.</u> v	6				
3.1 Kvaternioni 9 3.2 Bezierjeve krivulje 13 3.3 Kocka 17 3.4 Razvrsti 20 Listings 1 quat_vec 9 2 quatmultiply 9 3 conj_quat 10 4 quat_exp 10 5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20		2.5	Bezierjeve krivulje	8				
3.2 Bezierjeve krivulje 13 3.3 Kocka 17 3.4 Razvrsti 20 Listings 1 quat_vec 9 2 quatmultiply 9 3 conj_quat 10 4 quat_exp 10 5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotirana_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20 <td>3</td> <td>Imp</td> <td>lementacija</td> <td>9</td>	3	Imp	lementacija	9				
3.3 Kocka 17 3.4 Razvrsti 20 Listings 1 quat_vec 9 2 quatmultiply 9 3 conj_quat 10 4 quat_exp 10 5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21		3.1	Kvaternioni	9				
3.4 Razvrsti 20 Listings 1 quat_vec 9 2 quatmultiply 9 3 conj_quat 10 4 quat_exp 10 5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20		3.2	Bezierjeve krivulje	13				
Listings 1 quat_vec 9 2 quatmultiply 9 3 conj_quat 10 4 quat_exp 10 5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20		3.3	Kocka	17				
1 quat_vec 9 2 quatmultiply 9 3 conj_quat 10 4 quat_exp 10 5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20		3.4	Razvrsti	20				
2 quatmultiply 9 3 conj_quat 10 4 quat_exp 10 5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20	$\mathbf{L}^{i}$	istiı	$_{ m ngs}$					
2 quatmultiply 9 3 conj_quat 10 4 quat_exp 10 5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20		1	quat vec	9				
3 conj_quat 10 4 quat_exp 10 5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20			• =	-				
4 quat_exp 10 5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20			- · · · · · · · · · · · · · · · · · · ·					
5 quat_rot_mat 11 6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20			v = 1					
6 kot_v_kvat 11 7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20		_	$\cdot$ = $\cdot$					
7 rot_vek_za_kot 12 8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20		_	• = =					
8 bezier 13 9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20		-	<del></del>					
9 decasteljau 13 10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20		-						
10 sbezier 14 11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20		_						
11 sdecasteljau 14 12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20		_	· ·	14				
12 polepsaj_sbezier 15 13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20								
13 translacija 15 14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20								
14 izracunaj_vse 16 15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20			- · · · =					
15 kocka 17 16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20			v					
16 kocka_vek 17 17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20			• =					
17 risi_kocko 18 18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20								
18 rotiraj_kocko 18 19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20			~~-~~					
19 rotirana_kocka 18 20 plot_kontrolne_kocke 19 21 plot_tirnice 20			~~-~~					
20 plot_kontrolne_kocke			v <u> </u>					
21 plot_tirnice			_					
· —								
ZZ SIECO CONTRACTOR ZI		22	slerp	21				
23 narisi_vse			•					

1 Uvod

Z najino seminarsko bova prikazala, kako se da znanje, pridobljeno pri tem predmetu, uporabiti pri upodobitvi gibanja togih teles, ki se uporabljajo pri računalniških animacijah in v robotiki. Za opis teh gibanj bomo uporabljali kvaternione in bezierjeve krivulje na kvaternionih.

2 Teoretično ozadje

2.1 Homogene in kartezične koordinate

Imejmo vektor p v 3-dimenzionalnem prostoru s homogenimi koordinatami $p = (p_0, p_1, p_2, p_3)^T \in \mathbb{R}^4/\{(0, 0, 0, 0)^T\}$. Če je prva komponenta p_0 neničelna, lahko za točko p definiramo prirejene kartezične koordinate $\underline{p} = (\underline{p_1}, \underline{p_2}, \underline{p_3})^T \in \mathbb{R}^3$, pri čemer velja $\underline{p_i} = \frac{p_i}{p_0}$ za i = 1, 2, 3. Na tak način vektorja $\underline{p}$ in $\lambda \underline{p}$ opisujeta isto točko $\underline{p}$ za poljubno neničelno realno število λ . Vektorjem z ničelno prvo komponento priredimo točke v neskončnosti.

2.2 Zveza med koordinatami točk v fiksnem koordinatnem sistemu in koordinatami točk v gibajočem se koordinatnem sistemu

Definirajmo dva koordinatna sistema v $\mathbb{R}^3$:

- fiksen koordinatni sistem E^3 (običajen koordinatni sistem)
- gibajoč se koordinatni sistem $\hat{E}^3$

Točke lahko predstavimo v enem ali drugem.

Označimo s $\underline{p}$ točko glede na fiksen koordinatni sistem E^3 , s $\underline{\hat{p}}$ pa glede na $\hat{E}^3$. Potrebujemo koordinatno transformacijo

$$\hat{E}^3 \to E^3$$

$$\hat{p} \mapsto p$$

Z uporabo homogenih koordinat, lahko transformacijo zapišemo s pomočjo matrike

$$M = \begin{bmatrix} m_{0,0} & 0 & 0 & 0 \\ \hline m_{1,0} & m_{1,1} & m_{1,2} & m_{1,3} \\ m_{2,0} & m_{2,1} & m_{2,2} & m_{2,3} \\ m_{3,0} & m_{3,1} & m_{3,2} & m_{3,3} \end{bmatrix},$$

kjer velja $m_{0,0} \neq 0$. Preslikavo v homogenih koordinatah lahko torej zapišemo kot:

$$\hat{p} \mapsto p = M\hat{p}$$

Vektorju $c=M(1,0,0,0)^T=(m_{0,0},m_{1,0},m_{2,3},m_{3,0})^T$ zapisanemu v homogenih koordinatah pripada vektor $\underline{c}=(\frac{m_{1,0}}{m_{0,0}},\frac{m_{2,0}}{m_{0,0}},\frac{m_{3,0}}{m_{0,0}})^T$, zapisan v kartezičnih koordinatah.

Ta vektor opisuje položaj koordinatnega izhodišča gibajočega se koordinatnega sistema $\hat{E}^3$ glede na koordinatni sistem E^3 . 3×3 matrika

$$\underline{R} = \frac{1}{m_{0,0}} \begin{bmatrix} m_{1,1} & m_{1,2} & m_{1,3} \\ m_{2,1} & m_{2,2} & m_{2,3} \\ m_{3,1} & m_{3,2} & m_{3,3} \end{bmatrix}$$

opisuje orientacijo gibajočega se koordinatnega sistema $\hat{E}^3$. Pravimo ji **rotacijska** matrika.

Oglejmo si, kaj naredi matrika M z vektorjem $[1, b_M, c_M, d_M]$:

$$M \cdot \begin{bmatrix} 1 \\ b_M \\ c_M \\ d_M \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} m_{0,0} \\ m_{1,0} \\ m_{2,0} \\ m_{3,0} \end{bmatrix} + \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 \\ m_{1,1}b_M & m_{1,2}c_M & m_{1,3}d_M \\ m_{2,1}b_M & m_{2,2}c_M & m_{2,3}d_M \\ m_{3,1}b_M & m_{3,2}c_M & m_{3,3}d_M \end{bmatrix}$$

Dobimo vektor v homogeni obliki, ki ima na prvi komponenti vrednost $m_{0,0}$, preostale tri komponente pa predstavlja vektor

$$\left[\begin{array}{c} m_{1,0} \\ m_{2,0} \\ m_{3,0} \end{array}\right] + \left[\begin{array}{ccc} m_{1,1} & m_{1,2} & m_{1,3} \\ m_{2,1} & m_{2,2} & m_{2,3} \\ m_{3,1} & m_{3,2} & m_{3,3} \end{array}\right] \cdot \left[\begin{array}{c} b_M \\ c_M \\ d_M \end{array}\right]$$

Ker je to vektor v homogeni obliki in ker je prva komponenta neničelna ($m_{0,0} \neq 0$), je njemu prirejen vektor v kartezični obliki enak

$$\frac{1}{m_{0,0}} \left[\begin{array}{c} m_{1,0} \\ m_{2,0} \\ m_{3,0} \end{array} \right] + \frac{1}{m_{0,0}} \left[\begin{array}{cccc} m_{1,1} & m_{1,2} & m_{1,3} \\ m_{2,1} & m_{2,2} & m_{2,3} \\ m_{3,1} & m_{3,2} & m_{3,3} \end{array} \right] \cdot \left[\begin{array}{c} b_M \\ c_M \\ d_M \end{array} \right],$$

ki pa je enak vsoti $\underline{c} + R \cdot \hat{p}$

Transformacijo $\hat{p} \mapsto p$ v kartezičnih koordinatah zapišemo kot:

$$p = \underline{c} + R\hat{p}$$

2.3 Gibanje točk v času

Kadar je c = c(t) in R = R(t), govorimo o gibanju togega telesa:

$$\hat{E}^3 \times I \to E^3$$

$$(\underline{\hat{p}},t)\mapsto\underline{c}(t)+R(t)\underline{\hat{p}}=:\underline{p}(t)$$

Krivulji p(t) pravimo **trajektorija** točke $\hat{p}$

Če je $\underline{c}(t) = (0,0,0)$, potem trajektorija poljubne točke $\underline{\hat{p}}$ leži na sferi z radijem $||\underline{\hat{p}}||$ in središčem v koordinatnem izhodišču fiksnega koordinatnega sistema E^3 . Rotacijski del gibanja R(t) opisuje gibanje po enotski sferi, zato se imenuje tudi **sferični del gibanja togega telesa**. Problem je konstrukcija matrike R, ki mora biti ortogonalna. $(RR^T = R^TR = I, \det R = 1)$.

2.4 Opis rotacij s kvaternioni

Pri opisovanju rotacij si lahko pomagamo s **kvaternioni**. Prostor kvaternionov H je 4-dimenzionalni vektorski prostor s standardno bazo

$$\underline{1} = (1, (0, 0, 0)^T)$$

$$\underline{i} = (0, (1, 0, 0)^T)$$

$$\underline{j} = (0, (0, 1, 0)^T)$$

$$\underline{k} = (0, (0, 0, 1)^T)$$

Vsak kvaternion $\mathcal{A}$ lahko zapišemo kot:

$$\mathcal{A} = (a_0, \underline{a}), \ a_0 \in \mathbb{R}$$
 skalarni del , $\underline{a} = (a_1, a_2, a_3)^T$ vektorski del

Na kvaternionih sta definirana seštevanje in množenje kot:

$$\mathcal{A} + \mathcal{B} = (a_0, \underline{a}) + (b_0, \underline{b}) = (a_0 + b_0, \underline{a} + \underline{b})$$
$$\mathcal{A} \cdot \mathcal{B} = (a_0 \cdot b_0 - a \cdot b, a_0 b + b_0 a + a \times b)$$

Konjugirana vrednost kvaretniona $\mathcal{A} = (a_0, \underline{a})$ je definirana kot $\overline{\mathcal{A}} = (a_0, -\underline{a})$. S pomočjo konjugirane vrednosti nato definiramo tudi normo kvaterniona kot

$$||\mathcal{A}|| = \sqrt{\mathcal{A} \cdot \overline{\mathcal{A}}} = a_0^2 + a_1^2 + a_2^2 + a_3^2$$

Opomba 2.1 (Implementirane metode). V implementaciji vektorski del kvaterniona a pridobimo s funkcijo $quat\_vec(a)$, sklararni del pa kar z ukazom a(1). Kvaterniona a in b seštejemo z ukazom a+b, njun produkt pa kličemo s funkcijo quatmultiply(a,b). Konjugirano vrednost kvaterniona a pridobimo s klicom funkcije $conj\_quat(a)$. Za kvaternion a normo izračunamo z ukazom $sum(a.^2)$.

Definicija 2.2. Preslikava $\chi: \mathbb{H} \setminus \{0\} \to SO_3$ oblike

$$Q \mapsto \frac{1}{q_0^2 + q_1^2 + q_2^2 + q_3^2} \begin{bmatrix} q_0^2 + q_1^2 - q_2^2 - q_3^2 & 2(q_1q_2 - q_0q_3) & 2(q_1q_3 + q_0q_2) \\ \\ 2(q_1q_2 + q_0q_3) & q_0^2 - q_1^2 + q_2^2 - q_3^2 & 2(q_2q_3 - q_0q_1) \\ \\ 2(q_1q_3 - q_0q_2) & 2(q_2q_3 + q_0q_2) & q_0^2 - q_1^2 - q_2^2 + q_3^2 \end{bmatrix}$$

$$Q = (q_0, (q_1, q_2, q_3)^T)$$

se imenuje kinematična preslikava.

Matika $\chi(Q)$ je rotacijska matrika. Velja pa tudi obratno. Vsako rotacijsko matriko R lahko zapišemo v zgornji obliki, to je, lahko jo preslikamo v dva **antipodna kvaterniona** oblike

$$\pm Q = \pm (q_0, (q_1, q_2, q_3)^T),$$

 $q_0^2 + q_1^2 + q_2^2 + q_3^2 = 1$

Kinematična preslikava poda korespondenco med 3D rotacijami in parom antipodnih točk na 4D enotski sferi $S^3 \subseteq R^4$.

Ker velja $q_0^2 + q_1^2 + q_2^2 + q_3^2 = 1$, so vrednosti $|q_i|$; i = 0, 1, 2, 3 na zaprtem interalu med 0 in 1. Vrednost q_0 in vektor $(q_1, q_2, q_3)^T$ lahko zato zapišemo v obliki:

$$q_0 = \cos(\frac{\phi}{2})$$

in

$$\begin{bmatrix} q_1 \\ q_2 \\ q_3 \end{bmatrix} = \sin(\frac{\phi}{2}) \cdot \vec{r}; \ \vec{r} \text{ enotski vektor}$$

Če kvaternion Q zapišemo v tej obliki, ima rotacija, prirejena temu kvaternionu lepo geometrijsko interpretacijo. Predstavlja namreč rotacijo za kot ϕ okrog osi $\vec{r}$.

Opomba 2.3 (Implementirane metode). V implementaciji rotacijsko matriko, prirejeno kvaternionu a generiramo s funkcijo $quat\_rot\_mat(a)$. Če imamo podan kot ϕ in enotski vektor r, nam funkcija $kot\_v\_kvat(\phi,r)$ poda pripadajoč kvaternion.

Ker lahko vsako rotacijo zapišemo v tej obliki, lahko tako zapišemo tudi rotacijo iz poglavja 2.2. Če imamo podano preslikavo M, poiščimo, kako za to preslikavo definiramo kvaternion Q. Priemerjajmo matriki $\mathbb{R}$ in poglavja 2.2 in $\mathbb{R}$, zapisanega s kvaternioni.

$$m_{0,0} + m_{1,1} + m_{1,2} + m_{3,3} = 4q_0^2$$

$$m_{3,2} - m_{2,3} = 2 \cdot (q_2 q_3 - q_0 q_1) - 2 \cdot (q_2 q_3 + q_0 q_1) = 4q_0 q_1$$

$$m_{1,3} - m_{3,1} = 2 \cdot (q_1 q_3 + q_0 q_2) - 2 \cdot (q_1 q_3 + q_0 q_2) = 4q_0 q_2$$

$$m_{2,1} - m_{1,2} = 2 \cdot (q_1 q_2 + q_0 q_4) - 2 \cdot (q_1 q_2 + q_0 q_4) = 4q_0 q_3$$

$$m_{3,2} - m_{2,3} = 4q_0q_1$$

$$m_{0,0} + m_{1,1} - m_{1,2} - m_{3,3} = 4q_1^2$$

$$m_{2,1} + m_{1,2} = 4q_1q_2$$

$$m_{1,3} + m_{3,1} = 4q_1q_3$$

$$m_{1,3} - m_{3,1} = 4q_0q_2$$

$$m_{2,1} + m_{1,2} = 4q_1q_2$$

$$m_{0,0} - m_{1,1} + m_{1,2} - m_{3,3} = 4q_2^2$$

$$m_{3,2} + m_{2,3} = 4q_2q_3$$

$$m_{2,1} - m_{1,2} = 4q_0q_3$$

$$m_{1,3} + m_{3,1} = 4q_1q_3$$

$$m_{3,2} + m_{2,3} = 4q_2q_3$$

$$m_{0,0} - m_{1,1} - m_{1,2} + m_{3,3} = 4q_0^2$$

Opazimo, da v vsakem sklopu razmerja med vrednostmi enaka

$$q_0: q_1: q_2: q_3$$

Ker q_0, q_1, q_2, q_3 niso hkrati enaki 0, bo vsaj eno izmed zgornjih razmerij različno od 0:0:0:0. Tisto razmerje nato uporabimo kot razmerje $q_0:q_1:q_2:q_3$. Skupaj z enakostjo $q_0^2+q_1^2+q_2^2+q_3^2=1$ nato izračunamo kvaternion $Q=(q_0,q_1,q_2,q_3)^T$ (bolj natančno sta v množici rešitev dva antipodna kvaterniona).

2.5 Bezierjeve krivulje

Z uporabo kinematične preslikave lahko za konstrukcijo sferičnih gibanj uporabimo Bezierjeve krivulje. Izberemo kontrolne kvaternione $Q_0, Q_1, \ldots, Q_n$.

$$Q(t) = \sum_{i=0}^{n} Q_i B_i^n(t)$$

Bezierjeva krivulja Q(t) v času t opiše kvaternion, ki mu priredimo rotacijo R(t):

$$\chi(Q(t)) = R(t)$$

Rotacija, ki je določena z Bezierjevo krivuljo $Q(t)=\sum\limits_{i=0}^nQ_iB_i^n(t)$ stopnje n, je sferično razionalno gibanje stopnje 2n.

Gibanje koordinatnega izhodišča zapišemo v obliki

$$\underline{c}(t) = \frac{w(t)}{||Q(t)||^2}; \ w(t) := (w_1(t), w_2(t), w_3(t)).$$

Opomba 2.4. Za računanje Bezierjeve krivulje rotacije uporabimo funkciji *sbezier* in *sdecasteljau*, za gibanje koordinatnega izhodišča pa *bezier* in *decasteljau*.

3 Implementacija

3.1 Kvaternioni

Ker si pri opisovanju rotacij pomagamo s kvaternioni, sva na kvaternionih definirala naslednje funkcije:

Vektorski del kvaterniona:

Input:

• kvaternion Q oblike $[q_0, q_1, q_2, q_3]$

Output:

• vektorski del v (q_1, q_2, q_3) kvaterniona Q

```
Listing 1: quat vec
```

```
function v = quat_vec(Q)

v = [Q(2) Q(3) Q(4)];
end
```

Množenje kvaternionov:

Input:

- kvaternion a oblike $[a_1, a_2, a_3, a_4]$
- kvaternion b oblike $[b_1, b_2, b_3, b_4]$

Output:

• kvaternion $c = a \cdot b$

Listing 2: quatmultiply

```
function c = quatmultiply(a,b)
1
2
3 | c = zeros(1,4);
4 | a_s = a(1);
5 | b_s = b(1);
6 \mid a_v = quat_vec(a);
   b_v = quat_vec(b);
   c(1) = a_s * b_s - a_v * b_v';
9
   c_v = a_s * b_v + b_s * a_v + cross(a_v,b_v);
10 | c(2) = c_v(1);
11 | c(3) = c_v(2);
12 | c(4) = c_v(3);
13
   end
```

Konjugirana vrednost kvaterniona:

Input:

• kvaternion q oblike $[q_1, q_2, q_3, q_4]$

Output:

• kvaternion $Q = \overline{q}$

Listing 3: conj_quat

```
1 function Q = conj_quat(q)
2 
3 Q = [q(1), -q(2:4)];
4 end
```

Potenca kvaterniona q:

Input:

- kvaternion q oblike $[q_1, q_2, q_3, q_4]$
- $\bullet$ eksponent t

Output:

 $\bullet$ q^t

Listing 4: quat_exp

```
function e = quat_exp(q, t)
2
3
   if t==-1
4
       e = conj_quat(q)/norm(q);
5
   else
6
       a = q(1);
 7
       v = quat_vec(q);
       theta = acos(a/norm(q));
8
9
       n = v/norm(v);
10
       e = norm(q)^t*[cos(t*theta), n*sin(t*theta)];
11
   end
```

Rotacijska matrika:

Input:

• kvaternion q oblike $[q_1, q_2, q_3, q_4]$

Output:

 $\bullet$ rotacijska matrika H za sfericno gibanje

Listing 5: quat_rot_mat

```
1
   function H = quat_rot_mat(Q)
 2
 3 \mid H = zeros(3,3);
4 \mid h = sum(Q.^2);
 5
6
  if h == 0
 7
       H = eye(3,3);
8
  else
9
       H(1,1) = Q(1)^2+Q(2)^2 - Q(3)^2 - Q(4)^2;
10
       H(1,2) = 2*(Q(2)*Q(3) - Q(1)*Q(4));
       H(1,3) = 2*(Q(2)*Q(4) + Q(1)*Q(3));
11
12
       H(2,1) = 2*(Q(2)*Q(3) + Q(1)*Q(4));
13
14
       H(2,2) = Q(1)^2 - Q(2)^2 + Q(3)^2 - Q(4)^2;
15
       H(2,3) = 2*(Q(3)*Q(4) - Q(1)*Q(2));
16
17
       H(3,1) = 2*(Q(2)*Q(4) - Q(1)*Q(3));
18
       H(3,2) = 2*(Q(3)*Q(4) + Q(1)*Q(2));
19
       H(3,3) = Q(1)^2 - Q(2)^2 - Q(3)^2 + Q(4)^2;
20
21
       H = 1/h.*H;
22 end
23
   end
```

Kvaternion glede na rotacijo za kot ϕ okrog ostie: Input:

- kot fi
- $\bullet$ vektor osi e

Output:

 $\bullet$ kvaternion Q

Listing 6: kot v kvat

```
function r = kot_v_kvat(fi, e)

e = e/norm(e);
r = [cos(fi/2) sin(fi/2)*e(1) sin(fi/2)*e(2) sin(fi/2)*e(3)];
end
```

Rotacija vektorja okrog koordinatnih osi:

Input:

- $\bullet$ vektor vec
- $\bullet$ koti $kot\_x,\,kot\_y,\,kot\_z$ rotacije okrog $x,\!y,\!z$ osi

Output:

 $\bullet$ zarotiran vektor v

```
Listing 7: rot_vek_za_kot
```

```
function v = rot_vek_za_kot(vec, kot_x,kot_y,kot_z)

q = angle2quat(kot_x, kot_y, kot_z);
v = quatmultiply(q, quatmultiply([0 vec], conj_quat(q)));
end
```

3.2 Bezierjeve krivulje

Bezier:

Input:

- matrika B velikosti $(n+1)\times d$, ki predstavlja kontrolne točke Bezierjeve krivulje
- $\bullet$ seznam parametrov tdolzine k, pri katerih računamo vrednost Bezierjeve krivulje

Output:

ullet matrika b, ki predstavlja točke na Bezierjevi krivulji pri parametrih iz t

Listing 8: bezier

```
1
   function b = bezier (B,t)
2
3
   [n,d] = size(B);
4
   k = length(t);
5
   b = zeros(k,d);
6
7
   for i=1:k
8
        for j=1:d
9
            D = decasteljau(B(:,j)',t(i));
10
            b(i,j) = D(1,n);
11
        end
12
   end
```

Decasteljau:

Input:

- $\bullet\,$ seznam koordinat b kontrolnih točk Bezierjeve krivulje stopnje n
- parameter t, pri katerem računamo koordinato Bezierjeve krivulje

Output:

• Casteljaujeva shema D

Listing 9: decasteljau

```
1
   function D = decasteljau (b,t)
2
3
  n = length(b);
4
   D = [b', NaN(n,n-1)];
5
6
   for r=1:n
 7
        for i=0:n-r-1
8
            D(i+1,r+1) = (1-t)*D(i+1,r) + t*D(i+2,r);
9
       end
10
  end
```

sBezier:

Input:

- matrika Q velikosti $(n+1)\times d$, ki predstavlja kontrolne točke Bezierjeve krivulje
- $\bullet$ seznam parametrov tdolzine k, pri katerih računamo vrednost Bezierjeve krivulje

Output:

 $\bullet$ matrika b, ki predstavlja točke na Bezierjevi krivulji pri parametrih iz t

Listing 10: sbezier

```
function b = sbezier(Q,t)
1
2
   k = length(t);
3
4
   b = cell(k,1);
5
6
   for K = 1:k
7
        decast = sdecasteljau(Q,t(K));
8
        b\{K\} = decast(1,end);
9
   end
10
   b;
```

sDecasteljau:

Input:

- ullet seznam koordinat Q kontrolnih točk Bezierjeve krivulje stopnje n
- parameter t, pri katerem računamo koordinato Bezierjeve krivulje

Output:

• Casteljaujeva shema D

Listing 11: sdecasteljau

```
function D = sdecasteljau(Q,t)
2
3
   [n,m] = size(Q);
4
   n = n-1;
5
   D = cell(n+1, n+1);
6
   for i = 1:(n+1)
 7
        D\{i,1\} = Q(i,:);
8
   end
9
   for j=2:(n+1)
10
        for i=1:(n+2-j)
11
            D{i,j} = slerp(D{i,j-1},D{i+1,j-1},t);
12
        end
13
   end
14
   end
```

Matrika iz celice:

Input:

 $\bullet \ \mbox{celica} \ Q$

Output:

 $\bullet$ matrika Q

Listing 12: polepsaj_sbezier

```
function mat_Q = polepsaj_sbezier(Q)

n = length(Q);
mat_Q = zeros(n,4);
for i = 1:n
    mat_Q(i,:) = Q{i}{1};
end
end
```

Translacija izhodišča:

Input:

- translacijska funkcija izhodišča w, računana na t ($n \times 3$ matrika)
- $\bullet\,$ sferična rotacijska Bezierjeva krivulja, računana na t $(n\times 4$ matrika)
- $\bullet$ seznam parametrov t dolžine n, pri katerih računamo funkcijo.

Output:

• normirana translacija ($n \times 3$ matrika)

Listing 13: translacija

```
1
   function c = translacija(w, Q, t)
2
3
   n = length(t);
4
   c = zeros(n,3);
5
   for i = 1:n
6
7
       nQt = norm(Q(i,:))^2;
8
        c(i,:) = w(i,:)/nQt;
9
   end
10
   end
```

Celotno gibanje togega telesa:

Input:

- $\bullet$ matrika kontrolnih kvaternionov Q za sferične rotacije
- matrika kontrolnih točk za Bezierjevo krivuljo gibanja izhodišča
- $\bullet$ seznam parametrov t, pri katerih opazujemo gibanje

Output:

- $\bullet\,$ matrika kvaternionov $mat_Q,$ ki določajo sferične rotacije
- ullet Bezierjeva krivulja w, ki določa gibanje koordinatnega izhodišča
- ullet normirana translacijska funkcija c

Listing 14: izracunaj_vse

```
function [mat_Q,w,c] = izracunaj_vse(Q, B, t)

mat_Q = polepsaj_sbezier(sbezier(Q,t));
w = bezier(B,t);
c = translacija(w,mat_Q, t);
end
```

3.3 Kocka

Oglišča kocke z diagonalo d:

Input:

• krajišči diagonale T0 in T1 (d = T0T1)

Output:

• koorinate oglišč kocke

Listing 15: kocka

```
function oglisca = kocka(T0, T1)

a = [T1(1) - T0(1) 0 0];
b = [0 T1(2) - T0(2) 0];
c = [0 0 T1(3) - T0(3)];
oglisca = [T0; T0+b; T0+a+b; T0+a; T0+c; T0+c+b; T0+a+b+c; T0+a+c];
end
```

Kocka s stranicami in izhodiščem:

Input:

- vektorji stranic X,Y,Z
- izhodišče T0

Output:

• vsa oglišča kocke, ki se začne v T0

Listing 16: kocka vek

```
function oglisca = kocka_vek(X, Y, Z, T0)

glisca = [T0; T0+Y; T0+X+Y; T0+X; T0+Z; T0+Z+Y; T0+X+Y+Z; T0+X+Z];
end
```

Slika kocke:

Input:

- $\bullet$ koordinate oglišč K
- $\bullet$ barva barva

Output:

• slika kocke

Listing 17: risi kocko

```
function risi_kocko(K, barva)

ploskve = [1 2 3 4; 2 6 7 3; 4 3 7 8; 1 5 8 4; 1 2 6 5; 5 6 7 8];
patch('Vertices', K, 'Faces', ploskve, 'FaceColor', barva);
end
```

Rotacija kocke:

Input:

- kocka K0
- koti kot_x , kot_y , kot_z

Output:

 $\bullet$ K1 - zarotirana kocka K0 za podane kote

Listing 18: rotiraj_kocko

```
function K1 = rotiraj_kocko(K0, kot_x, kot_y, kot_z)

K1 = zeros(size(K0));
for i = 1:8
    K1(i,:) = quat_vec(rot_vek_za_kot(K0(i,:), kot_x, kot_y, kot_z));
end
end
end
```

Rotacija kocke:

Input:

- kvaternion Q
- vektorji stranic kocke x,y in z

Output:

• Oglišča zarotirane kocke z enim ogliščem v [0,0,0]

Listing 19: rotirana kocka

```
function [K0, x0, y0, z0] = rotirana_kocka(x,y,z,Q)

H = quat_rot_mat(Q);

x0 = (H*x')';

y0 = (H*y')';

z0 = (H*z')';

K0 = kocka_vek(x0,y0,z0, [0 0 0]);

end
```

Gibanje kocke:

Input:

- $\bullet$ vektorji x,y in z, i določajo začetno kocko.
- izhodišče kocke T0
- matrika B kontrolnih kvaternionov
- $\bullet$ translacijska funkcija c izhodišča gibajočega se koordinatnega sistema
- barve zac barva, vmes_barva, kon_barva kontrolnih kvadrov
- argument pavza, ki pove, ali naj slika poteka v obliki gibanja

Output:

• slika gibanja kvadra

Listing 20: plot kontrolne kocke

```
function plot_kontrolne_kocke(x0,y0,z0,T0, B,c, zac_barva,
       vmes_barva, kon_barva, pavza)
 2
 3
   for i = 1:size(B,1)
 4
        if pavza
 5
            pause
 6
        end
 7
        switch i
 8
            case 1
 9
                barva = zac_barva;
10
            case size(B,1)
11
                barva = kon_barva;
12
            otherwise
13
                barva = vmes_barva;
        end
14
15
        Q = B(i,:);
16
        H = quat_rot_mat(Q);
17
        x = (H*x0')';
18
        y = (H*y0')';
19
        z = (H*z0')';
20
        T = T0+c(i,:);
21
        risi_kocko(kocka_vek(x, y, z, T),barva);
22
   end
```

3.4 Razvrsti

:

Input:

•

Output:

•

Listing 21: plot_tirnice

```
function plot_tirnice(P, c)
 2
   %input:
 3
   % P
                         premaknjeni vektorji kvadra
 4 % c
                         translacijska funkcija
 5 %ouput:
   % narise tirnice, po katerih se premikajo oglisca kvadra
 6
 7
 8
   n = size(c, 1);
 9
10
   %en vektor
11 V_x = zeros(n,3);
12 | V_y = zeros(n,3);
13 \mid V_z = zeros(n,3);
14 \mid V_xy = zeros(n,3);
15 \mid V_{zy} = zeros(n,3);
16 \mid V_xz = zeros(n,3);
17 \mid V = zeros(n,3);
18
19
20
   for i = 1:n
21
        Pi = P\{i\};
22
        V_{-}x(i,:) = Pi(1,:);
23
        V_{y}(i,:) = Pi(2,:);
        V_{z(i,:)} = Pi(3,:);
24
25 end
26
27 % dva vektorja
28 | V_xy = V_x + V_y + c;
29 | V_zy = V_z + V_y + c;
30 | V_xz = V_x + V_z + c;
31
32 % vsi
33 V = V_x + V_y + V_z + c;
34
35 | V_x = V_x + c;
36 | V_y = V_y + c;
```

```
V_z = V_z + c;
38
39
40
    plot3(V_x(:,1), V_x(:,2), V_x(:,3),...
41
        V_{y}(:,1), V_{y}(:,2), V_{y}(:,3),...
42
        V_{z}(:,1), V_{z}(:,2), V_{z}(:,3),...
43
        V_{xy}(:,1), V_{xy}(:,2), V_{xy}(:,3),...
44
        V_{zy}(:,1), V_{zy}(:,2), V_{zy}(:,3),...
45
        V_{xz}(:,1), V_{xz}(:,2), V_{xz}(:,3),...
46
        V(:,1), V(:,2), V(:,3),...
47
        c(:,1), c(:,2), c(:,3),...
        'LineWidth', 1.5)
48
49
50
51
   end
```

Listing 22: slerp

```
1
  function Q = slerp(Q1, Q2, t)
 2
   %input:
 3 % Q1, Q2
                        kvaterniona
4 % t
                        parameter v [0,1]
 5 %output:
 6 % Q
                        rezultat slerp—a med Q1 in Q2 na mestu t
 7
   %To je sfericna linearna interpolacija, ki naj bi zamenjala
   %navadno v de Casteljauju.
9
   % https://en.wikipedia.org/wiki/Slerp
10
11 | if t == 0
12
       Q = Q1;
13
   else
14
       if t == 1
15
           Q = Q2;
16
       else
17
   %
              q = quatmultiply(Q1,Q2);
18 %
              if q(1) <= 0
19 %
                  display('dolga pot')
20 %
                  display(q)
21 %
                  [r1,r2,r3] = quat2angle(q)
22 %
                  %Q1 = −Q1; %tako naj bi izbrala krajso pot, se mi zdi
23 %
24
           Q = quatmultiply(Q1, quat_exp(quatmultiply(quat_exp(Q1,-1),Q2))
               ),t));
25
       end
26
   end
27
   end
```

: Input:

•

Output:

•

Listing 23: narisi vse

```
function narisi_vse(x0,y0,z0,T0, mat_Q,c, t, osi, prehod,tirnice,
       robovi)
   %Tole bo narisalo vse
 3
   %input:
 4 % x0, y0, z0
                                 stranice kvadra
 5 % T0
                                 izhodisce kvadra
 6 % mat_0
                                matrika sfericnih rotacij
 7
   % C
                                matrika normirane translacijske funkcije
 8
   % t
                                 parametri, pri katerih racunamo
 9 % osi
                                 dolzine osi
10 % prehod, tirnice, robovi
                                1 ali 0, kaj hocemo risati
11 \mid n = length(t);
12
13 H = cell(n,1);
14 | P = cell(n,1);
15 | hold on
16 axis equal
17 | axis([-osi osi -osi osi -osi osi])
18
19
   % Rise prehajanje kvadrov
20
21
   for i = 1:n
22
        H{i} = quat_rot_mat(mat_Q(i,:));
23
        x = (H{i}*x0')';
24
        y = (H{i}*y0')';
25
        z = (H{i}*z0')';
26
        P\{i\} = [x;y;z];
27
        if prehod
28
            if (mod(i, 1) == 0 || i == 1)
29
                risi_kocko(kocka_vek(x, y, z, c(i,:)), [(n-i)/n, 0, i/n])
30
            end
31
        end
32
   end
33
34 % Rise tirnice, po katerih se premikajo oglisca kvadra
35 | if tirnice
```

```
36
        plot_tirnice(P,c)
        plot3(c(:,1), c(:,2), c(:,3), 'LineWidth', 2, 'Color', 'k')
37
38 | end
   % Narise izracunano prvo in zadnje stanje
39
40 | if robovi
41
        H = quat_rot_mat(mat_Q(end,:));
42
        x = (H*x0')';
        y = (H*y0')';
43
44
        z = (H*z0')';
45
        T = T0+c(end,:);
46
        risi_kocko(kocka_vek(x, y, z, T), 'g');
47
        H = quat_rot_mat(mat_Q(1,:));
48
        x = (H*x0')';
49
        y = (H*y0')';
50
        z = (H*z0')';
51
        T = T0+c(1,:);
52
        risi_kocko(kocka_vek(x, y, z, T),'y');
53 end
54
  end
```